حەیوان

* حسین عارف *

[ئەمرۆ رووی خۆشە . زەردەخەنەی لە لێو هەڵدەوەرێ . فرسەتە . لە کیس خۆتی مەدە . رەنگە تا هەفتەیەکی تر ئەم فرسەتەت بۆ هەڵنەکەوێتەوە . لەدەستی مەدە]

خۆی گورج کردەوە . قۆپچەی چاکەتەکەی داخست . بە ئحم ئحمێك قو ڕگی بۆ قسەکردن ساز کرد.زۆر بەنەزاکەتەوە لێی چووە بەرەوە . لەدووری دوو ـ سێ هەنگاوەوە راوەستا، بڕیارەکەی دابوو ، هەنگاویشی بۆنا . بەڵام هەنگاوەکەی چەقی .

« چۆنی پێ بڵێم ؟!. بەچی دەس پێ بکەم ؟!

هەر یەکسەر ؟! . زەحمەتە !. نابێ ! چاکتر وایە پێشەکی تۆزێ ڕاوورێوی بۆ بێنمەوە . ئا یەعنی هەندێ مۆمو بوغوردی بۆ بسووتێنم .. کەمێ گوڵاوی بەسەردا بپرژێنم .. سێ ـ چوار چەپك گوڵی پێشکەش بکەم . ئەوساش ئینجا وردەوردە داخوازی‌یەکەمی لێ ئاشکرا بکەم . ئەوەڵجار وای نیشاندەدەم کە من هیچ داخوازی‌یەکم نی‌یە . ئەو هەموو قسانەشم هەر بۆ دەربڕینی رەزامەندی‌و خۆشحاڵی خۆمە ، هەر بۆ ئەوەیە پێی‌رابگەیەنم کە من چەندە بەختەوەرو شادمانم . چەندە سەربەرزو دڵ پڕ لە ئارامم ، دوایی ئینجا دێمە سەر ئەوەی یەك ـ دوو قسەی بەمانای بۆ فڕێ بدەم ، بەڵام دەبێ نەیەڵم قسە بەماناکانم زەق‌و ناقۆڵا بن . دەبێ زۆر ناسك بن . دەبێ لە شەکر شیرین‌تر بن . گەر وانەکەم ریسەکەم لێ‌دەبێتەوە بە خوری ، خۆ دەیناسم چ ماڵێکە . شارەزای نەك شا ، بەڵکوو دەمارە هەرە وردەکانیشیم . دەزانم هەر وردە دەمارەو چ جۆرە میکرۆبێ ، چ جۆرە نەخۆشی‌یەك کردوێتی‌یە لانەی خۆی ، دەزانم هەر شادەمارەو بە بەچکەی چ بابەتە ئەژدیهایەك ئاوسە ، دەیزانم .. چاکی دەزانم ، بۆیە دەبێ پێش ئەوەی دەم هەڵبێنمەوە ، هەزارویەك حساب بۆ هەر وشەیەك بکەم کە لە دەمم دەردەچێ . چی بکەم! .. کە ئەو وابێ ، ناچار دەبێ منیش وابم . چی بکەم !.. وام لە چارە نوسراوە . هەر لە ئەزەلەوە وام بە نەسیب کراوە . لە لەوحی وجودایەو من هیچم لە دەستدا نی‌یە . پێم خۆش‌بوو مرۆڤێکی ئاسایی بوایە ، پێم خۆش‌بوو ئەو دەسپێشکەری بکردایەو بیوتایە : ئەرێ برا ... ئەرێ کابرا .. چیت لە دڵدایە دەری‌بڕە .. چیت گەرەکە بیڵێ . پێم‌خۆش بوو ئەو لە لای خۆیەوە هەرزوو قورتمی بگرتمایەو بیوتایە !

شتێك لە روخسارتدا .. لەسەرو سەکوتتدا دەخوێنمەوە . زووکە بیڵێ بزانم چی‌یە ؟! . بەڵام چی بکەم .. وانی‌یە .. ئەوە دوو مانگە من بەو مەسەلەیەوە دەتلێمەوە . دوو مانگە ئەم فرسەت بەو فرسەتمە لە گەڵیدا . لە هەموو فرسەتێکیشدا خۆمی لەبەر دەمدا دەکەم بە سواڵکەر .. بە نۆکەر .. سەرکز، مل‌کەچ ، خەمناك لەبەر دەمیدا دەوەستم . خۆم دەخەمە سەرپێ کە هەر هێندەی بڵێ : چ خێرتە ؟! .. چیت دەوێ ؟؟. کەچی خوا نەکا شتی وای لە دەم دەرچێ . دیارە لە دەمی دەرناچێ . چۆنی لە دەم دەردەچێ ؟! . مەگەر نەیناسم چ ماڵێکە . . مەگەر نەیناسم دەمارەکانی چی‌یان تێدایە !. بەراست دەبێ چی‌یان تێدابێ ؟! . بڵێم چی !.. لەوە زیاتر نی‌یە . هەر ئەوەیە .. وردە دەمارەکان میکرۆبی جۆرەها نەخۆشی ! . شادەمارەکان بەچکەی چەندەها ئەژدیها ! . دەنا فەرموو ئەوەتا من لە دەقیقەیەك زیاتر دەبێ وەك عەبدێك لە حزووریدا راوەستاوم ، بێ‌ئەوەی هەر سەرێك هەڵبڕێ‌و سەیرێکم بکا !..

بپرسێ‌و بڵێ : ئەری کابرا چیت دەوێ ؟! . گوایە هەست بە وجودم ناکا ؟! .. بۆچی ؟! . خۆ ئەوەش نی‌یە بڵێ‌ی وەڵلا بە جەستە زۆر بچووك‌و سیسەڵەم‌و سەرنجی راناکێشم ! .

وەزنم نەوەدو دوو کیلۆیە . درێژایی باڵام سەدو هەشتاو سێ سەنتیمە . یەعنی هەم پان‌وپۆڕم‌و هەم درێژ ، کەچی هەستم پێ‌ناکا . کابرایەکی سەیرە ! . ئەگەر حساب بۆ سەرو هەیکەل دەکا ، ئەوە سەرو هەیکەل . ئەگەر شارەزایی لە ئیشەکەدا ، خۆ بەخوا حەوت سەد ئەوەندەی ئەوی لێدەزانم . ئەگەرەکوو دڵسۆزی‌و خۆماندووکردنیش ، ئەوا هێستریێکم‌و کام بار قورسە لێمی‌بنێن سەری دەخەمە سەر کام شاخ کە زۆر سەختەو ناڵێم نەء .. قەتیش نەم‌وتوە نەء ! . بەراستی کابرایەکی سەیرە !.. نازانم حساب بۆ چی دەکا ؟! .. نازانم گا بە چیدا دەناسێتەوە ؟! . نازانم چۆنی تێ‌بگەیەنم کە من گام ! .. من ئا گام !.. من‌گام .!.. » .

هێندە حیرس گرتبووی ئاگای لە خۆی برابوو ، دوا رستەی بە دەنگی بەرز وت . هەر ئان‌ساتیش لە کەتنەکەی خۆی بەئاگا هات ، بەڵام لە پاش چی ؟! . کار لەکار ترازابوو ، بەگ سەری

صنبری بوو . دوو چاوی زەقی ئەبلەقی ئاڕاستە کردبوون . ـێنـەکەی پرسیارێکی سامناکیان دەدا بە روویـــدا . دڵی حورپەیەکی کرد . بە دوایدا دایە ترپەترپێکی بێئامان . لە ناو ـفەزی سنگیدا وەك مریشکی سەربڕاو هەڵدەپەڕی ..

« چیتکرد خواگرتوو ! .. بۆ ریش هاتیتو سمێڵیشت ـیە بانی ، چی پێدەڵێیت ؟! . چۆن خۆت دەرباز دەکەیت ؟!. ـەر لە هیچی نەبوو وەك ڤیشەکە شێتە دەتەقییەوە . لە هیچی ـەبوو داكو بابی لـــە گۆڕ دەردەهێنایت . نایناسیت ؟! .. ـێستا چی دەکەیت ؟.

جارێ وا حەپەساوە ، بڕوانە چۆن چـاوی ئەبلەق بووە جارێ هێشتا سڕە . کارەساتەکە سڕی کردووە . بەڵام هاکا تەقییەوە ، کە تەقیشەوە دەزانیت چی دەکا ؟. دەزانیت چی لە دەم هەڵدەوەرێ ؟! . چ دوڕو گەوهەرێك ؟!. خـۆ بـۆی بکرێ پەلاماریشت دەداو دەتداتە بەر تەکان. بەڵام بۆی ناکرێ. باشە لەو جارەوە تەمێخواردوو بوو . ئەو تۆی دایە بـــەر تەکانو کەچی خۆی بەپشتدا کەوت ، ئەو فیرنەگولەیەكو تـۆ کەتەدێوێك ، هەر باشە . لەم رووەوە ترست نییە ، دەتوانێ هەر دەمەکەت لێبخاتە کار . با بیخا ، پێی راهاتوویت ، دوڕو گەوهەرەو هەڵیاندەوەرێنێ ، با هێندە هەڵیانوەرێنێ تـــا عەرشو قورش پڕ دەکا ، چ دەربەسم ، تەڕتەڕ نەباشـــەت . چی لێبکەم . من دوو مانگـــە دەمەوێ بۆی باس بکـــەم . ئێستاو ئەوسا فرسەتێکی هەر نەدامێ . لە دڵمدا بوو بـــە سەرەتان ، چی لێبکەم ، خەتای خۆیەتی ، خۆی خستمییە بەر ئەم حالەتە ، قسە بکا قیروسیای لێدەکەمو دەیدەم بـــە روویدا ، قیروسیای لێدەکەمو لێی ناخۆمەوە . هـــەرچیم لە دڵدایە بۆی هەڵدەڕێژم ، ئینجا پێشی دەڵێم : تۆ ئادەمیزاد نیت .. تۆ جانەوەریت ، پێیدەڵێم : تۆ مارو دووپشکیت .. تۆ جالجالۆکەیت .. تۆ قالۆنچـــەی ئاودەسخانەیت .. چی دەکا .. ها .. یەعنی چی دەکا ؟! ئەو فیرنەگولـــەیەكو من کەتەدێوێك . دەتوانم هەروا دەس بەرم بیکرمـــە ناو هەردوو مشتمو وەك .. چیلکەیەکی وشك پشتی لە ئەژنۆم گیربکەمو بیکەم بە دوو کەرتەوە . ئا قیروسای لێدەکەمو هەر هێندەی دەمە پیسەکەی هەڵهێنایەوە بەو دەردەی دەبەم . خۆ من ...

ـ حـه ... یـوا ... ن

ئەم ڤیژەیـــەی بەگ دەرگـــاو پەنجەرەکانی ژوورەکەی لەراندەوە ، ئەمیشی وەك کێچ هەڵبلووقاندەوە ، کە بینایی بە سەر بەگدا روون بووەوە ، رووانی بەگ لێی هـــەڵساوەتە سەرپێ ، هەردوو چاوی بوونەتە دوو کلپەی ئاگر ، دەمی کەف دەچێنێ ، دانی بەسەر یەکدا جیرە دەکـەن . لەشیشی وەك بینیئاو دەلەرزێ ، ئەو دیمەنە ، لەشی ئەمیشی وەك بینیئاو خستە لەرزین ، چاوی بەسەردا پێ ئەبلەق کردن . چـــاوە ئەبلەقەکان بینییان وا لەشە لەرزیوەکەی بەگ بـــەرەورووی دەبزوێ . بیری کردەوە ..

« ئاخۆ چی دەکا ؟!. نیازی چی هەیە ؟!.. پاڵ ؟!.. تەکان؟!..بڕوا ناکەم . نایکا . جارەکەی پێشوو . ئەی چی؟!. زالله ؟! . رەنگە ، بەڵام بە ئاسانی دەستی ناگاتە ســـەرم . ئەترسم تفم لێ بکا ، ئەمەم زۆر پێ ناخۆشە . ئیمانم لە کەللەدا ناهێڵێ ، ئەو جارە وەختابوو بیقەومێنم.وەختابوو . بە دەس ئەم قالۆنچەی ئاودەستخانەیەوە چـــاك گیرم خواردووە . نازانم چی بکەم ؟! . چارەڕەشم ، بەدبەختم . کلۆلم . چی بکەم . ئەمە چارەنووسمە . بە میراتی بۆم ماوەتەوە . خـۆ دەتوانم ئێـستا دەست بەرم وەك ئەسپێیەك هەڵیفلیقێنم . بەڵام بۆم ناکرێ ، ئەو بەگەو من مـــسکێن . ئەو دەسـەڵاتدارو من بێدەسەڵات . ئەو خواو من عەبد . عەبد لە ئاستی ئیرادەی خوادا چی پێدەکرێ ! ئەو دەتوانێ بڵێ بیبەن بـــە زیندوویی بینێژن .. بیبەن ریشـــەکێشی بکەن .. بیبـــەن رۆژێ پارچەیەك گۆشت لە گیانی داتاشن .. کورە دەتوانێ بڵێ بیبەن لە مەیدانێکی ناوەڕاستی شاردا رووتی بکەنەوەو تێلایەکی ..

ـ حـه ... یـوا ... ن

ڤیژە ئەمجارە پەڕەی گوێی ئەمی دەدڕاند..کە هەمدیس لە خۆی بەئاگا هاتەوە ، بینی بەگ لە تەنیشتییەوەیەو راست دەمی ناوەتە بەر کونی گوێی ، سەرسام بوو . واقی وڕما !.

« ئای ! .. بەگ درێژ بووە ! .. بەگ باڵای بەرز بووە !. بەگ دەستی نەدەگەیشتە سەرم زللەم لێبدا !. کەچی ئەوەتا بەگ دەمی ناوە بە گوێمەوە ! »

هەموو شتێکیتری لە بیرچووەوە . ئـــەو مەســـەلەیە سەراپای بیروهۆشی داگیرکرد . دەیویست بە پەلە نهێنییەکەی تێبگا . هەنگاوێك کشایە دواوە . هەڵیڕوانی ، ســـەرەتا حەپەسا ، چاوی بەسەر دیمەنەکەدا روا ، بەگ کورسییەکی هێنابووە تەنیشتییەوەو چووبووە سەری ، بەگ بەوە دەمی گەیاندبووە ئاستی گوێچکەیو ڤیژەکەی خۆی راســـــت تێبەئاخنی . ئەم هەموو شتێکیتری لە بیر چووبۆوە . لـــە دڵدا پێکەنینی بە دیمەنەکە دەهات . دەشی ووت :

« دەك داوەشێیت بۆ خۆتوو ئەتوارت» تۆ چۆن بەگێکیت؟! . بەگ چۆن وا خۆی دەکا بە مەسخەرە ؟!. فەرموو ئێســـــتا

یەکێك بەو شێوەیە بتبینێ چی دەڵێ؟!. ناڵێ بەگ تێکچووە؟! یا هەر هیچ نەبێ ناڵێ بەگ هێندە سیسەڵەو نابووتە کە تا نەچێتە سەر کورسی‌یەک، ناتوانێ بە گوێی بەردەستەکەیدا بقیژێنێ ؟! . بەخوا برا بەگێکی قۆڕو بێ‌نموودە . وەڵلا دەڵێی شەقێك لە کورسی‌یەکە هەڵدەمو وەك بووکەسەماکەرەیەك بەری بدەمە خوارەوە .. دەڵێی ..

ـ حە ... یوا ... ن

بەگ لە سەر کورسی‌یەکە هاتبووە خوارەوە ، بەڵام هاتبۆوە بن‌دەستی ، خۆی خستبووە سەر نووکی پێ‌و بە گوێیدا دەیقیژاند ، هێشتا لەشیتی هەر وەکو بینی‌ئاو دەلەرزی ، چاوی هەر دوو کڵپەی ئاگربوون ، دەمی هەر کەفی دەچاندو دانی بەسەریەکدا جیڕ دەکردنەوە . ئەم هەنگاوێکی‌تر کشایە دواوە . ئەو بە دوایدا هات . هەنگاوێکی‌تریش‌و هەر بە دوایدا هات . بیری لێکردەوە . لە دڵی خۆیدا وتی !

« دەترسم بیقەومێنێ و تفەکەم لێ‌بکاتەوە . ئەمجارە لێی‌ناخۆمەوە. دەس دەنێمە بینی‌و تا نەیخنکێنم بەری نادەم. جا بۆ ! .. هەروا دەست بەرز دەکەمەوەو یەك مشت دەدەم بە تەوقی سەریداو بەسەر زەوی‌یەکەدا دەیکەم بە توێژاڵێك ئاوو زولزولە !. بەڵام نایکا .. دەزانم زات ناکا تفم لێ‌بکاتەوە. جاری پێشوو روخساری خۆم وەها لێ‌گرژکرد کە بۆ حەوت پشتیم ئاقڵ‌کرد . ئەو کشانەوەیەی کشایە دواوە ئیتر هاتنەپێشەوە نەبوو . بکرە چووە بەرپەنجەرەکەو ئەو پشتەی تێی‌کردم ئیتر ئاوڕلێدانەوەی بۆ نەبوو ..

منیش خیسەیەکی ئاگراویی پڕ رق‌وکینەم لە پشتی کردو هەر یەکسەر سنگم دەرپەڕاندو چوومە دەرەوە . ناتوانێ تفم لێ‌بکاتەوە . نەء ناتوانێ .. زات ناکا . لەو جارەوە بۆی دەرکەوت من چەندە بە تف‌لێکردن قارس دەبم . چی‌تر دەکا بابیکا ، بەڵام هەر ئەمەیان نەبێ . هەر ئەمەیان ..

ـ **تفوو ... حەیوان ..**

بەگ قەوماندی . تفەکەی لێکردەوە ، ئەم یەکەم سات لەجێی خۆی سست بوو ، دووەم سات هەستی بە تفەکەی بەگ کرد کە بە تەختی ناوچەوانیدا وەك دڵۆپە سریشێك بەرەو خوار دادەچۆڕێ . سێهەم سات گڕی ئاگرێك لە سەرو روخساریدا کڵپەی سەندو بە خێرایی بە سەراپای جەستەیدا تا کەلەموستی پێی تەشەنەی سەند .

لە چوارەم ساتدا گڕەکەی ناو سەراپای جەستەی کشایەوە ناو دەمی‌و پەنگی تێداخواردەوە . لە پێنجەم ساتدا لێی‌بووە تۆپەڵێك تفەو لەودیو هەردوو لێوی‌یەوە بۆ تووڕهەڵدان کەوتە سەرپێ . لە شەشەم ساتدا تووڕهەڵدرا:

ـ تفوو لە خۆت‌و خۆت حەیوان هەی حەیوان .

* ■ *

مرۆڤی ڕاستەقینە

سالح محەمەد ئەمین

کە لە ژوورێکی بچووکی نزمدا ، لەگەڵ کۆمەڵێك تێك ترنجابووین ، خۆشم نازانم چۆن تیایدا جێگامان ببووەوە ! ژوورەکە کون‌بڕەو هیچ پەنجەرەیەکی تیادانی‌یە ، بۆنی هەناسەو هاڵاوی سۆپاکەی لەچەقی ژوورەکەدا دانرابوو ، خەریکە ؛ کرێوەو ، تۆفو ، وەیشوومەو زریانی زستانە سەختەکەمان لە بیربەرێتەوە ، گلۆپێکی تەپو تۆزاوی شەوق زەردهەڵگەڕاو ، هەر وەك چاوەڕوانی مەرگمان بێ ، بە ناوەڕاستی ژوورەکەدا شۆڕ بۆتەوە بە هاڵاوی سۆپاکە سووکە لەرەیەکی بۆدەکا ، ڕووناکی یەکی کەمی لێ پەرش بۆتەوە ... چینەکانی سەرەوەی ناو ژوورەکە نیشتبوونە سەر یەك ، پاڵە پەستۆیەکی زۆر کەوتبووە نێوان